RESOLVTIE Vanden Staeten van Hollandt/op seeckere Vertooch aen hem-luyden ghedaen/ van weghen den Dienaers des Godddelijcken Woordts van Kercken van Hollandt.

TOT DELF,
By Aelbrecht Hendrickſz. Drucker Ordinaris der Staeten s'Landts van Hollandt, 1587.

❡ Resolutie vanden Staeten van Hollandt op seeckere Vertooch aen hemluyden ghedaen, van vveghen den Dienaers des Goddelijcken vvoorts vande Kercken van Hollandt.

DIe Eedelen eñ Ghedeputeerden vanden Steden van Hollandt eñ West-vrieslant Staetsghewijse vergadert / ghehoort / ghesien ende gheexamineert hebbende / het Vertooch aen hen-luydẽ by Henricum Corputium / Arnoldum Cornelij / Petrum Moorau ende Petrum Euerardi / Dienaren des Goddelijck Woordts in qualiteyt als gelast byden Ghedeputeerden der Kercken van Zuyt eñ Noort-hollandt / ghedaen ende ouergheleuert den ij^en. deser maent vã October / Hebbẽ naer rype deliberatie daer op voor antwoort verclaert dat de Staten van Hollant zedert den aenvanck vanden jeghenwoordighen Oirloghe / alle heure actien daer nae hebben ghedirigeert dat den Welstandt deser Landen / by handt-houdinge vande waere Christelicke gereformeerde Religie / Eentsamentlick die gherechticheydẽ / vryheden / privilegien ende loffelijcke ghebruyckẽ desir Lãden mochden worden ghevordert eñ gheconserveert / daerjnne sy-luyden met alsulcke standtvasticheydt / niet min in teghenspoet als in voorspoet hebbẽ gecontinueert / (sonder hem deur eenich ghewelt ofte aengheboden accoorden daer van te laten diverteren / als sy oock vorder verhoopen met Godes hulpe te continueren /) dat sy vastelick vertrouwen dat Godt den Heere Almachtich hem daer deur ouer dese Landẽ vorder erbarmen eñ een gheluckighe wtcomste verleenen sal / tot welcken eñ gheen ander eynde die onderrechtinghe die sy-luyden aen eenighe Dienaren des Goddelijcken woorts voor Pinxteren lest-leden hebben doẽ doen / oock ghestrect heeft op dat de selve eñ haere mede-broederẽ daer van verseeckert zijnde / des te beter mochten gherust zijn int

 trouwe-

trouwelick bedienen van hare opgheleyde Ampten / eñ bevorderen van alle eenicheyt ende gherusticheyt onder de gemeente/eñ is den Staeten van herten lief / dat by eenen yegheliicken den Welstandt deser Landen toeghedaen/ ende bysonder byden Dienaren des Goddelijcken Woorts henluyden vertoont eñ gheopent wort/ t'ghene totte voorseyde Welstandt noodich soude moghen wesen.

Alle vrome Christenen ende goede Patriottẽ hebben meer als reden omme van harten bedroeft te wesen/ (ghelijck die Staeten voorñ mit eñ onder hem-luyden wt gantscher herten bedroeft zijn) dat inde naeste vier verleden Jaren den cours onses voordeels optẽ al-ghemeynen Vyandt des Vader-landts eñ der Kerckẽ Christi is gestoptet/ende dat die Landẽ in af-breck/verderff eñ verloop/ ghecomen zijn/ Maer voorwaer de Staeten voornoemt en kunnen bouẽ die ghemeene oirsaecke vandien (wesende onse sonden) gheen ander vinden dã dat eenighe / so groote Personnagien als andere/hen inde Regieringhe (onder pretext vande ghereformeerde Religie seer grootelicx toeghedaen te wesen) eerst in de Naghebuere Provincien gheingereert/eñ aen hare syde eenighe vande principaelste Dienaers des Goddelicken Woorts ghecreghen hebbende / het vyer van tweedracht ende oneenicheydt / so tusschen die Heeren ende Personnagien als den Provincien (professie vãde ghereformeerde Religie doende) sulcx hebben ghestooct / dat sy eerst seeckeren langhen tijdt so int openbaer als onder die handt/ niet anders en hebbẽ ghearbeydt dã omme mijn Heere den Prince van Orangien Hooch-loflijcker Ghedachten (die so veel voorde Welstant deser Landen mit goet ende bloet gedaen ende gheleden hadde) ende den Staeten van Hollant eñ Zeelant/ (die hen so vromelick/ getrouwelic / onverãderlyck/ende soo veel jaren ten seluen eynde ghequeten hebben) onder die goede ghemeente in haet/op-spraeck ende naedẽc-

ken

ken te brenghen/ende tselve te weghe ghebracht hebbende/ hebben het eynde haere voornemens gheopenbaert eñ ten effecte ghebracht/namentlick de landen ende steden in haer ghewelt wesende den ghemeenen Vyanden overgheleuert/ ende den seluen vanden gheheelen Welstandt/die ghereformeerde Religie/Gherechticheden/Vryheden/Privilegien ende Loffelijcke ghebruycken berooft eñ in ontallijcke swaricheden ghe brocht/ende voorts so openbaerlijck als onder de handt ghetracht/met brieuen aen verscheyden steden ghesonden eñ anderssints/omme den steden van Hollandt ende Zeelandt oock daer toe te brenghen/ ofte onder den seluen scheuringhe ende diuisie te maecken/ende hoewel veele van hem-luyden jnde Regieringhe eñ t'Gouvernement gheweest zijnde/als oock eenighe Dienaers des Goddelickē Woorts (wiens verraderie ende hypocresie te seer notoir was) byden ghemeenen Vyanden ghebleuen zijn/hebbende de Waere Christelijcke Religie aff-ghegaen ende openbaerlicken versaeckt: Soo staet nochtans ten hoochsten te beduchten dat veel anderē (wiens handelinge so opēbaer niet en is) hen als voncken vā tvoorsz vier des tweedrachts eñ oneenicheyts jnde landē van Hollant Zeelāt eñ andere vereenichde Provintien verspreyt hebben/eñ dat de selve so wel inde Kerckelijcke als wereltlijcke Regieringe onder tvoorsz pretext vañ Religie hem jndringende/dese Landen gheerne in ghelijcke staet souden brengen als sy haer eyghen Vader-lant hebbē ghedaē/maer dat sy-luyden hem inde weech vindende den Statē van Hollant/Zeelandt eñ Vrieslant/mitsgaders die overghebleuen Heeren vanden huyse van Nassau eñ haere gheaffectioneerden/nyet en weten by wat middelen sy-luyden alle die vanden voorsz huyse van Nassau/de Edelē/die Magistraten vanden Steden van Hollandt/Zeelant ende Vrieslandt/ende anderen wiens onveranderlijcke getrouwicheydt voorde defentie vande Landen ten vollē beproeft ende besocht is/vermaecken/eñ in haet/opspraeck/eñ nae-

dencken vande ghemeente ende alle de werelt souden connē brenghen/der Landen wel-varen eñ middelē tot niet maecken/ vreemde ende onghewende Regieringhen voor slaen/ misverstanden eñ oneenicheden inde Landen brengen ende voeden/hier toe verstaen de Staten dat gheloopen eñ ghedraeft/ghescreuen eñ ghesonden wort nacht ende dach/eñ dat veele eenvoudighe menschen schandelycken misleydt worden/de welcke haere misleydinghe eerst beclagen sullē/ (ten sy sy-luyden daer van in tijdts desisterē/) als het te laet eñ de sake buyten remedie wesen sal/ gelijc die exēpelen vande andere Provintien eñ steden daer van noch soo versch eñ notoir zijn/dat ten hoochsten te verwonderē is dat by veele ende bysonder by eenige Dienaers des Goddelijckē woorts de selue tot gheen beter spieghel ghebruyckt en worden.

DIe Staeten voorñ vertrouwen hen vastelijcken dat de Co[ke]. Ma[t]. van Enghelandt (die Godt den Heere Almachtich met soo groote wijsheyt/voorsichticheydt/goedertierenheydt eñ Coninckllijcke deuchden heeft begaeft) het loflycke Tractaet tusschen haere Ma[t]. ende de vereenichde Neder-landen ghemaect niet en sal tot niet laeten loopē/ofte haer vā dese landen scheydē/wt saecke dat de Staten begeeren te hanthoudē eñ voor te staen tgene daeromme sy-luyden indē Oirloghe gecomen zijn/so veel duysēt menschē gebleuen / so veel landen eñ steden gheruyneert eñ inde wterste desolatie sijn eñ voorde conservatie vañ welcke hare Ma[ts] secours versocht eñ belooft is/maer hebbē veel eer een vast betrouwē dat hare Ma[t]. vañ stantuasticheyt vāden Staten wel bericht zijnde haer secours vermeerderē/eñ dat Godt den Heere Almachtich hare Ma[ts]. hart eñ ooc die harten van andere Christelijcke Potentaten te meer verweckē sal/totte hant-houdinge eñ wt-voeringe vā onse rechtuaerdighe saecke: Ten welcken eynde die Statē voorñ tot beātwoordinghe van zijne Ex[c]. ouergeleuerde gheschriftē hare

resolutie

resolutie sulcx gedresseert hebben dat sy met dryer conscientie
voor God den Heere Almachtich eñ alle die werelt moghen
verclaeren niet anders als der landē welstandt eñ bysonder
Godes eere eñ glorie / de behoudenisse vañ voorsz Christelic-
ke Religie / die gherechticheyt / vryheden priuilegien eñ lof=
felijcke ghebruycken vande Landē / (die welcke syluydē vol=
gende hun opgeleyden Ampt voor te staen eñ op hare naco=
melingen te trãsmitterē sijn verbondē eñ by eede verplicht /)
daer mede te vorderen eñ tselue doende / verstaē sy hare Coe.
Mat. eñ zyne Exe. die meeste eere eñ dienste te doen / sonder
dat sy gheloouē dat hare Mat. van hem-luyden daer jegens
yet sal begeeren / nademael sy totte handthoudinge van dien
het secours belieft heeft te accorderen / ymmers en is niet te
ghelouē dat hare Mats. meeninge ofte wille is dat zijne Exe.
eenige auctoriteyt in dese landen sal worden toegelatē / jegēs
die vryheyden / gerechticheydē / privilegien eñ loffelijcke ge=
bruyckē der seluer strijdende / nademael hare Mat. het defe=
reren vande autoriteyt originelick aen zijne Exe. gedaen / de
welcke nochtans (sane eñ niet judaice verstaen zijnde) mette
welvaert / gerechticheyt / vryheyden / privilegiē eñ loffelicke
ghebruycken der landen wel mochte bestaen / so qualijcken
ghenomē heeft dat sy deur eenen specialē Gesante die revo=
catie vã dien heeft doen vorderen / eñ niet sonder swaricheyt
daer vã qualijcken gediverteert is geworde / maer is hooch=
lijcken te beduchten dat die ghene die van zyne Exe. autho=
riteyt hoochste spreken / of die executie van ghelijcke voorne=
men als in Vlaenderen is ghedaen / int maecken van een of=
keer van mijnen Heere die Prince vã Orangien H. G. ende
den Staten van Hollant eñ Zeelant / ofte ten minsten hare
eygen authoriteyt / beurse eñ prouffijt soucken te vorderē / eñ
deur henluyden hant eñ na haren welgevallen niit confusie
begeeren gedaen te hebben t'gene met goede correspondētie
deur den Staeten so generael / als particulier deurden Go-
verneurs vande Provintien / Oversten / eñ andere Offi
orden

ordentlijcken behoort te gheschieden. Willende de Staten voorñ den voorsz Dienaren eñ allen anderen haere Medebroederen/ nochmaels wel rondelijcken by desen verclaren dat sy met Godes hulpe hopen onveranderlijckē te continueren/ int hanthouden vandē Welstant deser landen eñ bysonder vañ ware Christelijcke ghereformeerde Religie / die gerechticheyt/ Vryheyden/ Privilegien eñ loffelijcke gebruycken der selver/ daervoorē sy in d'Oirloge getredē zijn/ so veel geleden eñ oock mit hare Ma^t. eñ zyne Ex^c. getracteert hebben/ eñ sullen het tractaet mit hare Mat^t. ghemaect onderhouden eñ die authoriteyt zijne Ex^c. Wettelicken competerende hanthouden/ eñ daer toe by alle middelen arbeyden/ omme mit eenicheyt eñ goede correspondentie soo mit zyne Ex^c. als andere Heeren elcx in hare respect eñ ampt / eñ naementlijcken mede mitte andere vereenichde Provintien/ Steden eñ leden van[illegible]en die landen te helpen conserveren / Begeerende eñ ampts-halven Ordonnerende den voorsz eñ alle anderē Dienaren des Goddelijckē Woorts alle hare actien tot go[illegible]enicheyt/ stichtinge eñ opbouwinge vande Chri[illegible]ijcke Kercke te dirigeren/ hem te spiegelen inde exempelen vanden onderganck der Kercken in Vlaenderen/ eñ hen wachten van ghelijcken cours als aldaer ghenomen is geweest/ ende voorts God den Heere bidden voor alle hooghe eñ laeghe Overicheden/ dat sy hen tot ghelijcken cours niet en laeten brenghen/ maer in goede eenicheyt elcx haer opgeleyde Ampt tot vorderinghe vanden Welstant deser landen uit-voeren. Ghedaen tot Haerlem den xvj^en. Octobris xv^c. seven eñ tachtich / Ter Ordonnantie vande Staeten/ Onderghete ycken t

C. de Rechtere.

wo